

«Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті» КЕАҚ-тың 2025 жылға арналған парниктік газдар шығарындылары туралы есебі

«Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті» КЕАҚ-тың 2025 жылға арналған парниктік газдар шығарындылары туралы есебі Парниктік газдар хаттамасының талаптарына сәйкес әзірленді (The Greenhouse Gas Protocol – WRI/WBCSD, *A Corporate Accounting and Reporting Standard, Revised Edition*).

Есеп туралы:

Satbayev University өз қызметінің ашықтығын арттыру, экологиялық көрсеткіштерді жақсарту, қоршаған ортаға әсерді азайту, әлеуметтік ортаның денсаулығы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында операциялық қызметпен байланысты парниктік газдар шығарындылары туралы осы есепті ерікті түрде дайындау және жариялау туралы шешім қабылдады. Парниктік газдар шығарындылары туралы есепті дайындау Satbayev University-дің жалпы стратегиясында да көрініс тапқан тұрақты даму қағидаттарын іске асырудың үлгісі болуға тиіс.

Осы парниктік газдар шығарындылары туралы есепті дайындау мақсатында Satbayev University ұйымның операциялық бақылауындағы 1-санат, 2-санат және 3-санаттағы парниктік газдар шығарындылары көздерін қамтитын ұйымдық шекараларды белгіледі.

Есепті күнтізбелік жылдың соңындағы жағдай бойынша, атап айтқанда 2024 жылғы 31 желтоқсанда, Satbayev University-дің операциялық бақылауында 58 жылжымалы және жылжымайтын мүлік объектісі, оның ішінде шағын габаритті бұрғылау қондырғысы болды. Satbayev University-дің операциялық шекараларына меншіктегі стационарлық және мобильді объектілердегі тікелей парниктік газдар шығарындыларының барлық көздері (1-санат), энергия ресурстарын тұтынатын өз жабдықтарынан болатын жанама парниктік газдар шығарындыларының барлық көздері (2-санат), сондай-ақ Satbayev University-дің өзі өндімейтін және оның меншігіндегі немесе бақылауындағы активтердің қызметі нәтижесінде туындамайтын жанама шығарындылар (3-санат) кіреді.

Есепті жылдың соңындағы жағдай бойынша (31.12.2025 ж.) Satbayev University парниктік газдар шығарындыларын тек Қазақстан Республикасы аумағында жүзеге асырды.

Осы есептің мақсаттары үшін Satbayev University-дің бүкіл құрылымы деңгейінде деректер жинау тәсілі, сондай-ақ ресурстарды тұтыну жөніндегі шоғырландырылған ақпаратты және жалпы ұлттық эмиссия коэффициенттерін қолдана отырып, парниктік газдар шығарындылары көлемін тікелей сандық анықтау тәсілі қолданылады. Бұл тәсіл қажет болған жағдайда болашақ кезеңдерде есептеу әдістемесі немесе Satbayev University-дің операциялық шекаралары өзгерген кезде Satbayev University-дің бүкіл кешені бойынша базалық жылдың шығарындылары көлемін қайта есептеуге мүмкіндік береді. Бұл тәсіл сондай-ақ Satbayev University-дің тек Қазақстан Республикасы аумағында орналасуын ескереді, бұл парниктік газдар шығарындыларының бірыңғай ұлттық коэффициенттерін қолдануға мүмкіндік береді. СТ РК ISO 14064-1-2019 стандартының ұсынымдарына сәйкес мұндай тәсілді қолдану Satbayev University-де болашақ іскерлік тәжірибеде шығарындыларды қысқарту стратегиялары жөнінде шешім қабылдау үшін қолданылып жүрген қолданыстағы практиканы ескереді.

Осы есептен парниктік газдар шығарындыларының белгілі бір көздері, объектілер немесе нақты қызмет түрлері алынып тасталды ма? Егер иә болса, нақты қандайлары көрсетілуі тиіс.

Қолданылмайды

Парниктік газдар шығарындылары туралы есепті жасау мақсатында ұйым шекараларын айқындау үшін пайдаланылатын тәсілдің, сондай-ақ деректерді шоғырландыру үшін пайдаланылатын тәсілдің сипаттамасы

ҰЙЫМ ШЕКАРАЛАРЫ

Деректерді шоғырландыру үшін қолданылатын тәсілді көрсетіңіз (парниктік газдар шығарындылары туралы есепті дайындау мақсатында қолданылатын барлық тәсілдерді белгілеңіз). Егер ұйым деректерді шоғырландырудың бірнеше тәсілін қолданса, әрбір тәсіл үшін парниктік газдар шығарындылары туралы есептің жеке нысаны толтырылуы тиіс.		
Меншік құрылымындағы үлес ☐	Қаржылық бақылау ☐	Операциялық бақылау ☒

Парниктік газдар хаттамасының қағидаларына сәйкес ұйым күнделікті шаруашылық операцияларды неғұрлым толық есепке алуды қамтамасыз ететін ұйым шекараларын айқындау тәсілін таңдауы тиіс. Ұйымның операциялық шекараларын айқындау тәсілі парниктік газдар шығарындыларын толық есепке алу мақсатында ұйымның шаруашылық қызметінің ерекшеліктерін неғұрлым нақты көрсетуі тиіс. Satbayev University-дің парниктік газдар шығарындылары туралы есебі үшін Satbayev University-дің парниктік газдар шығарындылары көздеріне операциялық бақылауына негізделген тәсіл пайдаланылады.

Бұл тәсіл Satbayev University қызметінің ерекшеліктеріне сүйене отырып таңдалды. Бұдан басқа, мұндай тәсіл қаржылық және статистикалық тұрақты есептілікті жасау талаптарына негізделеді. Операциялық бақылау деп объектінің операциялық қызметіне қатысты басқарушылық шешімдер қабылдау мүмкіндігі түсініледі, бұл парниктік газдар шығарындылары көлемінің өзгеруіне әкелуі мүмкін. Осы жерде және бұдан әрі объект деп жылжымайтын мүлік объектілері де, парниктік газдар шығарындыларына әкелетін мобильді объектілер де түсініледі.

Satbayev University меншігіндегі жылжымайтын мүлік объектілерінің жалпы ауданы 115 388,70 ш.м құрайды. Satbayev University-де жалға алынған жылжымайтын мүлік объектілері жоқ. Пайдаланылатын алаң 71 145,8 ш.м құрайды, оның ішінде кеңсе үй-жайларының ауданы 69 457,8 ш.м, ал қоймалар мен өзге де қосалқы үй-жайлардың, оның ішінде гараждар мен қоймалардың ауданы 1 688 ш.м.

Satbayev University-дің мобильді объектілеріне автокөлік пен арнайы жабдық жатады. Бұдан басқа, Satbayev University-дің операциялық бақылауында шағын габаритті бұрғылау қондырғысы бар.

Осы есептің мақсаттары үшін ұйым шекараларына парниктік газдар шығарындыларының мынадай санаттары кіреді:

Тікелей шығарындылар (1-санат) – меншіктегі және жалға алынған көздерден, соның ішінде Satbayev University объектілерінде тікелей орналасқан жабдықта отын жағудан болатын парниктік газдар шығарындылары, сондай-ақ өндірістік немесе тұрмыстық жабдықтан болатын ұшпа парниктік газдар шығарындылары (мысалы, стационарлық кондиционерлеу жүйелерінен хладагенттің ағуы).

Satbayev University меншігіндегі мобильді көздерден болатын парниктік газдар шығарындылары.

Жанама шығарындылар (2-санат) – Satbayev University меншігіндегі және жалға алынған объектілер үшін сатып алынған электр және жылу энергиясынан.

Жанама шығарындылар (3-санат) – қызметкерлердің іссапарлары мен үй-кеңсе арасындағы қатынауынан, сондай-ақ үшінші тарап ұйымына берілетін қалдықтарды көму, кеңседегі ауызсу мен қағазды есепке алудан туындайтын жанама шығарындылар.

Осы есептің мақсаттары үшін ұйым шекараларына мынадай парниктік газ түрлері кіреді. Осы Satbayev University есебінде негізгі 6 парниктік газдың 4 түрі көрсетіледі (осы есепті дайындау сәтінде Satbayev University объектілерінде күкірт гексафториді (SF6) мен PFC шығарындылары туралы қандай да бір ақпарат жоқ):

CO₂

CH₄

N₂O

HFC

Есепті жыл.

Есепті жыл

01/01/2025-тен 31/12/2025-ке дейін.

Парниктік газдар шығарындылары туралы ақпарат

2.1. 1-санаттағы шығарындылардың (тікелей парниктік газдар шығарындылары) және 2-санаттағы шығарындылардың (әкелінген энергиядан болатын жанама парниктік газдар шығарындылары, көміртек бірліктерін сатып алу, сату, беру немесе сақтау бойынша қандай да бір операцияларды есепке алмағанда), сондай-ақ опционалды түрде Scope 3 бойынша жалпы көлемі туралы мәліметтер.

1-санат, 2-санат және 3-санат шығарындыларының жалпы көлемі 20 503,54 тCO₂-экв. құрайды

2.2. Әр санат бойынша шығарындылар көлемі туралы мәліметтер

Шығарындылар	Барлығы (tCO ₂ e)	CO ₂ (t)	CH ₄ (t)	N ₂ O (t)	HFCs (t)	PFCs (t)	SF ₆ (t)
1-санат	1859,83	46,68	0,0025	0,0036	1,0204	-	-
2-санат	8791,57	8791,57	-	-	-	-	-
3-санат (опционалды)	9852,15	9648,81	0,88	0,68	-	-	-

Қорытынды

«Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті» КЕАҚ-тың 2025 жылға арналған парниктік газдар шығарындыларының жиынтық көлемі 20 503,54 tCO₂-экв. құрады.

Тұрақты даму мақсаттары –
инклюзивті білім беруді қолдау және
сүйемелдеу жөніндегі жобалық
кеңсенің басшысы

«*GB*» *ST* _____ 2026 ж.

Г. Буршукова